

ÇOCUKLUK HAYALİM ve GÜNÜMÜZÜN AVM'LERİ

Çocukluğumun en güzel hayallerinden biri “ Keşke iki takım elbisem olsa da birini her gün, diğerini de bayramlarda giysem” rüyasıyla yatar kalkardım. Sanırım ilkokul çağlarında idim. Babam bana ilk defa elbise almak için pazara götürdü. Biliyorsunuz Anadolu kasabalarında pazarlar öğleye kadardır. Öğleden sonra tezgâhlar toplanır ve pazar biter. Rahmetli babamın eşi dostu çok olduğu için arkasına düştüm bana elbise alacak umuduyla etrafında fır fır dönüyorum pazarda. Ama görüyorum ki babam hiç de o havada görünmüyor. Karşılaştığı dostuyla en az on, on beş dakika sohbet ediyor, hatta zaman zaman kahveye oturuyor çay sohbeti yapıyorlar ama benim canım çıkıyor. Öğle yaklaştı pazar tenhalaşmaya başladı hala bana elbise alınmadı. Nerde ise umudumu yitirmek üzere iken ninemin diktiği don yerine (Anadolu’da dona pantolon denir) ilk defa terzi elinden çıkmış bir pantolon aldığında dünya benim oldu. İlk cızlavat lastik ayakkabıyı da dedem almıştı. O sevinç de hala hafızamda en güzel yerini muhafaza etmektedir.

Bu anlattıklarımın yeni nesil için bir masal olduğunu biliyorum. Masal değildi. Çünkü benim çocukluğum ülkemizin en yoksul günleriydi. İkinci dünya harbi, Dünya kan gölüydü. Ekmek yok, şeker yok, çay yok, ayakkabı yok, yok, yok... Pazardan dönen babalarımızı yarı yolda karşılar, onların getirdiği has ekmeği (Yani bugün bakkaldan aldığımız ekmeği) götürdüğümüz yufka ekmeğin arasına katık yapar yerdik. Hatta ninemle yaşadığım bir anekdotu hiç unutamam. İlkokuldan sonra Kur’an Kursuna gittim. Ninem sordu “kaç kişisiniz” diye. Ben de “60 kişiyiz nine” dediğimde, Ninem: “ o kadar kişinin ekmeğini kim yapıyor, nasıl ekmek yetiyor?” dediğinde, ben de “ Nine yufka yemiyoruz (Anadolu’da saçta yapılan yufka) has ekmek yiyoruz.” dediğimde, bu defa Ninem : “ O kadar kişiye nasıl has ekmek yetiyor” diye hayreti hala gözlerimin önündedir. Allah bizim neslin mağduriyetini yeni nesle yaşatmasın. Neyse lafı fazla uzatmayayım. Gelelim günümüzün modern tapınağı AVM'lere.

Sosyolog filen değilim. Manisa’da belki o kadar hissedilmiyor ama bu sene konferansım dolayısıyla gittiğim Almanya’da, yine gittiğim İstanbul ve Konya’da alışveriş için değil, AVM’lerde alış-veriş yapan insanların davranışlarını yakından gözlemlemeyi merak ettim. Amacım alışveriş değil, alış veriş yapan, buralarda yiyip içen insanları yakından gözlemlemektir. Gördüğüm kadarıyla AVM’ler sosyal hayatın kalbi olmuş. Hatta ondan da öte hâşâ adeta “ Tapınağı” olmuş da diyebilirim.

AVM ler deyince benim aklıma gömleğe, pantolona, çoraba ihtiyacın olur, gider alır, evine dönersin. Ama AVM'ler öyle demiyor. Diyor ki; burası bir yaşam merkezi. Sabah uyandınız yüzünüzü yıkamaya gerek yok. Gelin biz sizin yüzünüzü yıkarız. Kahvaltını bizde yap, çocuğunuzu bir avuturuz, parkta oynasın, sinemaya gidin şeklinde... Dikkat ettiniz mi? Hiç hiçbir alışveriş merkezinde saat yoktur. İnsana zaman kavramını unuttururlar. Sabah giderseniz, akşam mağaza sahipleriyle beraber çıkarsınız. Burası bir yaşam merkezidir diyorlar. Ve farkında olmadan siz bunu benimsiyorsunuz. Sanki bu, yıllardır yaşadığınız bir kültürün kodlarındanmış gibi düşünüyorsunuz. Ama 20 ile 25 sene önce hiç birimiz buraya gitmiyorduk. Hiç birimiz tapınmaya gider gibi bütün günümüzü AVM 'lerde geçirmiyorduk. Kriz döneminde bir arkadaşına “ Kriz seni etkiledi mi?” diye sordum. “ Evet etkiledi ama bu arada çok şey öğrendim.” dedi. “ Nasıl yani?” dedim. 10 yıldır bir atlet bile almadım. Dolaptan giye giye bitiremedim.” dedi. Şu an ölene kadar hiçbir şey almamaya karar versek, belki de sahip olduklarımız yedi sülalemize yeter. Ama bizden yazlık, kışlık, baharlık giysiler almamızı istiyorlar. Sürekli “ Tüket” ki ‘ mutlu’ ol diyorlar.

Şimdi bu yazımda şahsımla, siz kardeşlerime soruyorum. Şu anda gardrobınızı açın sadece sana değil hepimizin yedi ceddine yetecek giysimiz ve ayakkabımız vardır. İster inanın ister inanmayın ben çocukluğumda, gençliğimde, meslek hayatımda giyemediğim elbiseleri ve ayakkabıları şu anda giyiyorum. Ve çok şükür imkânım olmasına rağmen 17 yıldır yeni bir giysi ve yeni bir ayakkabı satın almama rağmen. Peki, “nereden?” dersiniz, çocuklarımın giymediklerini giyerek. Çünkü “israf” dinimizin hoş görmediği bir olaydır. Rabbimiz “ **Yiyiniz içiniz israf etmeyiniz Allah israf edenleri sevmez**” buyuruyor. Belki beni daha önce yazdığım Terzinin arkadaşı “**Cimri Adama**” da benzetebilirsiniz. Çevreme ve yakın arkadaşlarıma sorarsanız, pinti de sayılmam. Pekâlâ, “giysiden yaptığın tasarrufu ne yapıyorsun?” dersiniz, burada utanarak, affınıza sığınarak bir itirafta bulunmak istiyorum. Eşimle giysilerden yaptığımız tasarrufu ülkemizin büyük bir yardım kuruluşu olan İHH'nın açtığı yetim kampanyasına katılarak Eşime Etiyopya'da yetim kız çocuğu BERKADA'yı, kendime de Suriye'den babasını savaşta kaybeden ABDURRAHMAN'I giysilerden yaptığımız tasarrufla himayemize aldık. AVM'ler diyor ki “ sürekli tüket ki mutlu ol” diyor, biz de eşimle tüketmeyerek yetim çocuklarla mutlu olmayı denedik. Çok şükür mutlu da olduk.

Evet sevgili dostlarım, günümüzün en büyük hastalıklarından biri de alış – veriş hastalığı. Ceplerde taşınan kartlarla, sahte yaşam merkezleri AVM lerdeki alış- veriş hırsı çığırından çıktı. Bir kaç yıl önce medyaya intikal eden bir ünlünün boşanma gerekçesi “ eşinin alış-veriş “ hastası olmasıymış. AVM 'ye sabah gider, akşam çıkarmış. Lüzumlu, lüzumsuz ne görürse almış. Beyi yüklü kazancına rağmen eşinin bu harcamalarından dolayı sıkıntıya girmiş ve boşanmış. Günümüzde bugün boşanmalar evliliklerle başa baş gidiyorsa bunun en büyük gerekçelerinden biri de AVM'lerde lüzumsuz yere harcamalardır. Evvelce yazlık,

kışlık, baharlık, sonbaharlık giysilerimiz mi vardı?. Şimdi nerde ise AVM' ler insanlara para harcatmak için korkarım beşinci, altıncı mevsimi veya ara mevsimleri de icat edecekler.

Çocuklarımızın ileride kurduğu yuvada mutlu olmalarını istiyorsak verebileceğimiz en büyük terbiyelerden biri de müsrif olmamalarıdır. Şeytanın en çok sevdiği insan tiplerinden biri de “ Müsrif İnsan” dır. Çünkü müsrif insanlar kurduğu yuvayı ayakta tutamaz, haddinden fazla harcamakla ödeyemedikleri borçları için insanlar içinde rezil olurlar. Şeytan da bundan müthiş keyif almış.

Dinimizde İmanın şartının altı olduğunu bilmeyen yoktur. Ama İslam'ın şartını bilen de çok azdır. Hemen itiraz edeceksiniz: “ Hocam olur mu öyle şey. İslam'ın şartı beştir” diye hemen cevap vereceksiniz. Evet, bilemediniz. İslam âlimleri İslam'ın şartını da imanın şartı gibi altıya çıkarmışlar ve demişler ki : “ İslam'ın altıncı şartı da : “ **HADDİNİ ve HESABINI BİLMEKTİR**” Haddini bilmeyen insan toplum içinde “ **GÜLÜNÇ**”, hesabını bilmeyen müsrif insan da toplum içinde “ **REZİL** “ duruma düşer. Maalesef cezaevlerinde bu duruma düşen çok insan görüyorum. İşte en yakın örneği de cezaevlerini dolduran darbeci rütbeliler.

Toplum içinde “ **GÜLÜNÇ ve REZİL**” duruma düşmemek için Cenab-ı Hak bizleri ve çocuklarımızı “ **HADDİNİ VE HESABINI**” bilenlerden eylesin, alış- veriş hastalığından korusun. Aksi takdirde iki yakamız bir araya gelmez.

Not: Adana F Tipi kapalı cezaevi